

Er occitan en Catalonha: Analisi des 10 ans d'oficialitat e perspectives de futur

Ensenhador

— Introduccion.....	3
— Avaloracion des 10 ans d’oficialitat en Catalonha.....	4
— Proposicions de melhorament.....	6
— Er occitan ena futura Republica	9
— Conclusions.....	10

Er occitan en Catalonha: Analisi des 10 ans d’oficialitat e perspectives de futur

Comitat d’Afrairament Occitanocatalan (CAÒC)

25 d’octobre de 2016

Carrer de la Providència 42

08024 Barcelona

Tel. +34 93 284 36 34

caoc@caoc.cat

www.caoc.cat

INTRODUCCION

Er Estatut de Catalonha de 2006 constituic un cambiament important der estatut politic deth Principat de Catalonha. Merquèc tanben, plan segur, eth començament deth “procès politic” que viu actualauments Catalonha, en seguida dera sentència deth Tribunau Constitucionau de 2010. Totun, er Estatut de 2006 tanben significuèc, a trauèrs deth sòn article 6, era arreconeishença dera oficialitat en tot eth territòri administratiu catalan d’ua tresau lengua, er occitan, qu’enquia alavetz ère solament arreconeishuda en Aran. Damb aqueth article, er Estatut cercaue d’autrejar a ua comunautat culturauments e lingüisticaments diferenta dera majoritària, luenh d’arrepresentar quitament ar 1% dera poblacion totau deth territòri administratiu catalan —e ath 0,3% de tot eth territòri occitan—, mès qu’istoricaments tostemp n’a hèt part, es maximaus drets lingüistics non solaments en petit tròç deth sòn territòri —a on, de hèt, ja hège temps qu’aquerò ère atau, gràcies ara autonomia politica exercida peth Conselh Generau d’Aran, encargat de garantir es drets lingüistics des aranesi en Aran a compdar de 1991—, mès ara rèsta deth 98% deth territòri administrativaments catalan.

Que cau arremercar qu’ua des tòques que persegueie eth catalanisme damb aqueth cas ère transméter eth mesatge ar Estat Espanhòu —e a Euròpa—, que Catalonha sabie hèr damb era sua minoritat lingüistica istorica çò qu’er Estat Espanhòu ère incapable de hèr damb es sues minoritats —coma era catalana, era basca o era gallega.

Non cau díder qu’era oficialitat der occitan en tot eth territòri catalan tanben daurie ua pòrta: era des relacions occitanocatalanes. Er occitan e eth catalan son, de hèt, dues lengües e cultures damb ues origines comunes, que partegen nombrosi elements lingüistics, literaris, tradicions populars, eca. Alavetz, era oficialitat auie de servir tanben a trabalhar aqueres relacions millenàries entre es lengües e es cultures catalana e occitana enes institucions. Ne dan un testimoniatge bères ues des iniciatiues que metec en marcha eth Govèrn de Catalonha pendent eth dusau tripartit (2006-2010) e qu’encara son pleaments d’actualitat, coma era Mòstra de Cinèma Occitan o eth Prèmi Robèrt Lafont.

Enguan, 10 ans dempús deth famós Estatut, que commemoram aguesta hita istorica e que profitam er eveniment entà analisar es cambiaments qu’a comportat e qu’aurie d’auer comportat aquera arreconeishença d’oficialitat. Que pensam, de hèt, qu’institucions e era societat civiu catalanes mos calerie a toti mostrar-mos mès engatjadi devèrs era lengua —tanben nòsta— e cultura occitana, mès que mès es organizacions sensibles as ahèrs de lengua, cultura e país. Per aquera arrason, que volem tanplan profitat entà parlar de futur, entà debàter sus eth ròtle e der estatut dera lengua e dera cultura occitana que prepausam qu’agen ena naua Republica que toti bastiram.

Que cau arremercar qu’eth document que trapartz en seguida ei frut d’un trabalh començat peth Comitau d’Aframent Occitanocatalan e damb era collaboracion de personalitats arreconeishudes der encastre academic, politic, sociolingüistic, universitari o culturau que voleren ben arrespòner un qüestionari participatiu. Volíem conéisher es sues opinions entà enriqueir eth debat.

Eth resultat de tot aquerò l’auetz enes vòstes mans.

AVALORACION DES 10 ANS D'OFICIALITAT EN CATALONHA

La conseqüència més importanta der article 6 der Estatut de 2006 siguec era Lei der occitan, aranés en Aran [d'ara tà deuant, Era Lei], aprovada eth 22 de seteme de 2010 peth Parlament de Catalonha. Non aurie d'auer significat, sonque, era traduccion legislatiua d'un mandat estatutari, coma quinsevolhe des auti mandats der Estatut de 2006. Era Lei aurie d'auer significat era transformacion d'un país administrativaments bilingüe en un país administrativaments trilingüe. Era Lei, de hèt, qu'aportau elements interessants e naui, entre d'auti, dera perspectiva der estudi dera gestion deth multilingüisme e des drets lingüistics des minoritats.

Qu'ei important d'arrebrembar qu'un còp aprovada Era Lei peth Parlament catalan, Catalonha viege era sola nacion dera Union Europèa, amassa damb Luxemborg, damb 3 lengües oficiaus en tot eth sòn territòri. Precisaram, totun, qu'eth cas luxemborgés e eth cas occitanocatalan son de caracteristiques fòrça diferents. Coma ben didièm adès, era oficialitat der occitan representaue autrejear a ua comunitat culturauments e lingüistica diferenta dera majoritària, luenh d'arrepresentar er 1% dera populacion totau deth territòri administratiu catalan, mès qu'istoricaments tostemp n'a hèt part, es maximals drets lingüistics tanben ath 98% deth territòri administrativament catalan restant ath delà dera Val d'Aran. Era Lei, donques, establís ua diferéncia entre Aran e era rèsta deth territòri administratiu, de sòrta que, resumidament, prepausa çò que seguís: en

Aran, es Administracions an de velhar entà que s'utilize "de manèra generau" er occitan en toti es usatges e eth Conselh Generau d'Aran, era Generalitat e era rèsta des Administracions —tanben era Centrau, ua des arrasons deth recors ath Tribunau Constitucionau deth Govèrn Centrau— an d'utilizar —tanben— aguesta lengua entà quina relacion que sigue damb es ciutadans d'Aran e eth sòn Govèrn; ena rèsta de Catalonha, tot ciutadan a eth dret d'utilizar era lengua occitana enes relacions damb era Administracion catalana, toti es documents publics o privats escrits en occitan auràn ua validitat totau deth punt d'engarda lingüistic, e era Generalitat de Catalonha, amassa damb eth Conselh Generau d'Aran, a de desvolopar politiques de difusion e promocion des realitats culturaus e lingüistiques occitanes —e araneses— ar ensems deth Principat de Catalonha e en exterior.

Alavetz, que podem considerar qu'Era Lei ère un tèxte legislatiu plan ambiciós qu'auie de representar un canviament en paradigma dera gestion deth multilingüisme catalan.

Totun, a despïet dera importància dera Lei, podem constatar que dètz ans dempús dera aprobacion der Estatut de Miravet e sies ans dempús dera aprobacion dera Lei, es resultats son mèslèu escassi. Planhem qu'en tot èster un país damb ua des leis mès auançadas d'Euròpa en matèria lingüistica, non s'age sabut mèter en practica.

Era soleta accion concrèta e dirècta de desvolopament dera Lei ei era aprobacion e eth desplegament deth decret 12/2014 de 21 de gèr d'arreconeishença der Institut d'Estudis Aranesi coma autoritat lingüistica e nòrma entar occitan en Catalonha, cossent damb er article 4.3 dera Lei. Se pòt considerar qu'ei era soleta accion politica amiada a tèrme pera Generalitat de Catalonha damb era intencion d'aplicar era Lei 35/2010 dempús dera sua aprobacion.

Alavetz, era manca de desplegament dera Lei s'a hèt mès que mès evident en ahèrs coma era atencion orau e escrita en occitan ena Administracion dera Generalitat de Catalonha dehòra d'Aran (article 6), coma ei eth cas deth servici deth 012 que non dispòse d'atencion orau en occitan; er includiment dera coneishença dera realitat lingüistica, istorica e culturau d'Aran e Occitània ena organizacion des estudis d'educacion primària e segondària en Catalonha tota (article 13); eth foment dera incorporacion des estudis filologics d'occitan enes universitats catalanes (article 15); es mejans de radiodifusion e television en occitan en Aran e en ensemble de Catalonha (article 19); era promocion dera lengua en encastre socioeconomic (article 23); era collaboracion damb auti territòris de lengua occitana (article 24) qu'a estat practicaments anecdotica; o era projeccion exteriora dera lengua occitana (article 25), tant peth Departament de Cultura dera Generalitat com per Institut Ramon Llull; etc.

En çò que tanh a exemples concrèts, que poderiem arremercar eth cas flagrant d'organismes o enterpreses publicas catalanes qu'actuaument aufrissen informacion bilingua (catalan, castelhan) o trilingua (catalan, castelhan, anglés), coma ei eth cas des FGC tant enes trens coma enes distributors automatics, e que, per contra, ignòren entièraments era obligacion d'emplegar tanben era lengua occitana. Que poderiem dèder çò de madeish per arrepòrt a bèri departaments e direccions generaus deth Govèrn dera Generalitat de Catalonha que dispòsen deth web tradusit a diuèrses lengües e non pas ar occitan, o de musèus, bibliotèques e centres civics en generau que practiquen eth madeish regim lingüistic d'incorporar lengües coma eth castelhan, er anglés, eth francés, eth chinés o quina auta lengua que sigue, en tot menspresar er occitan.

Ath delà, aquera manca de desplegament dera Lei der occitan ei estada acompanhada d'ua reduccion des recorsi economics e umans, ja redusidi, dera Generalitat de Catalonha entàs politiques lingüistiques de promocion der occitan. Aguest hèt a provocat, per exemple, era desaparicion de quauqui còrsi d'occitan que s'impartien en bèri punts deth territòri catalan, era reduccion deth pressupòst de politica lingüistica deth Conselh Generau d'Aran, era reduccion a nivèus testimoniaux des subvencions a entitats de promocion dera lengua occitana, etc.

PROPOSICIONS DE MELHORAMENT

En CAÒC qu'auem volut prepausar ath Govèrn un plan de chòc entà d'era Lei pogue èster aplicada de manèra satisfasenta. En aguest sens, qu'auem volut temporizar en tres fases, segons era urgéncia, es diuèrses accions que, de manèra imprescindibla, credem qu'era Generalitat de Catalonha aurie d'emprèner entà amiar a tèrme eth desenvolopament complèt dera Lei. Credem que totes aqueres mesures aurién d'èster acomplides abans de gèr de 2020.

Prumèr blòc de mesures qu'aurie d'emprèner era Generalitat de Catalonha:

- a. Destinar ua quòta fixa, desirabla d'un minimau der equivalenta deth 5% deth pressupòst globau dera Direccion Generau de Politica Lingüística de 2017, ath foment e ara promocion dera lengua occitana.
- b. Presentar un calendari d'aplicacion e desenvolopament dera Lei der occitan realista e efectiu, acompanhada d'ua memòria economica e des recorsi umans de besonh.
- c. Aplicar es accions e mesures de besonh entà qu'er Institut Ramon Llull incorpòre enes sues foncions e obligacions era projeccion exteriora dera lengua occitana.
- d. Daurir ua linha especifica de subvencions entà entitats culturaus e mejans de comunicacion que promòiguen e/o utilizen era lengua e era cultura occitanes, qu'aumens doble es recorsi economics ena linha ja dubèrta er an 2010 pera Secretaria de Politica Lingüística d'alavetz e aué inexistenta.
- e. Garantir eth dret d'ua atencion orau en occitan en servici d'informacion ciutadana 012 e en servici d'emergéncias 112.
- f. Garantir que toti es webs des sòns departaments, direccions generaus e enterpreses o entitats publiques aufrissen era opcion d'èster consultadi en lengua occitana.
- g. Garantir que totes es naues retolacions de bastisses o d'esquipaments publics de Catalonha

(musèus, transpòrts, entitats oficiaus...) a on se preve d'ahíger eth castelhan i sigue tanben er occitan. Atau s'en un mètro de Barcelona i a "salida" tanben i deurie èster er occitan. Aquerò pertòque tanplan era retolacion e era megafonia.

- h. Garantir qu'es bulletins de vòte des eleccions celebrades en Catalonha sigue en tot eth Principat, aumens, en catalan e occitan.
- i. Impugnar tota legislacion espanhòla que non tengue en compde era realitat trilingüistica deth Principat.
- j. Sollicitar as estaments der Estat que ja utilizen eth catalan (AEAT, Corrèus...), qu'incorpòren tanben er occitan.
- k. Auer amiat a tèrme un plan de collaboracion damb d'auti territòris de lengua occitana, mès que mès per çò qu'ei des escambis culturaus e lingüistics (escòles, artistes, hestivaus, eca.).
- l. Emprèner accions simboliques e de protocòu coma es següentes:
 - Eth drapèu occitan d'Aran deurà èster tostemp present, ath costat deth drapèu catalan, en Parlament de Catalonha (mès que mès ena entrada e en emicicle), en Palai dera Generalitat, e aqui a on eth President dera Generalitat o era Presidenta deth Parlament realizen discorsi.
 - Es messatges institucionaus de cap d'an, dera Diada Nacionau o similars, deth President dera Generalitat de Catalonha, retransmetudi pes ràdios e televisions publiques catalanes, auràn d'incorporar ua part des discorsi en occitan.
 - Era Generalitat de Catalonha, en escadença dera Hèsta d'Aran, convidarà annauments ath Sindic d'Aran a realizar un messatge institucionau adreçat ath Parlament de Catalonha e as sòns ciutadans en occitan, retransmetut pes ràdios e televisions publiques catalanes.
 - Eth Parlament de Catalonha (era bastissa e es sòns servicis telematics) an d'incorporar er occitan en toti es encastres a on aué i trobam eth castelhan (retolacion, menus dera cafeteria, servicis web, documentaus audivisuals, etc.).
 - Es canaus de hilats sociaus deth Parlament de Catalonha, dera Generalitat de Catalonha, e des sòns Presidents, auràn de realizar en lengua occitana ua part minimaments digna des publicacions abituaus, un minimau d'ua cincau part serie çò de mès de convenient.
 - Era Generalitat de Catalonha a d'utilizar sistematicaments era expression "Catalonha e Aran" en lòc de "Catalonha" en totes es comunicacions escrites o oraus que mencionen eth nòste País.

Dusau blòc de mesures qu'era Generalitat de Catalonha aurie d'emprèner:

- a. Auer creat eth Secretariat d'ahèrs aranesi e occitans, e tanben, entre d'auti, era Direccion Generau dera Lengua e dera Cultura Occitana, responsabla, coordinadaments damb eth Conselh Generau d'Aran, dera oficialitat dera lengua occitana en Catalonha, deth desvolopament dera Lei der occitan, aranés en Aran e des articles lingüistics e culturaus dera lei d'Aran que son competència dera Generalitat de Catalonha. Era Direccion Generau se deurà dotar d'un pressupòst e personau pròpri cossent damb es sòns besonhs.
- b. Garantir era preséncia der occitan en egalitat de condicions en totes aqueres comunicacions escrites (en papèr, fisicaments o web) dera Generalitat de Catalonha o de quin organisme que sigue,

entitat o entèrpresa publica que ne depene qu'aué se tròben tradusides a d'outes lengües delà deth catalan.

- c. Establir quòtes minimaus entàs subvencions a produccions culturaus en lengua occitana (literatura, musica, teatre...) as diferenti organismes competents (ICEC, Departament de Cultura...).
- d. Auer garantit era creacion d'un hons de conservacion e ua linha de recèrca especifica en lengua occitana ena Bibliotèca Nacionau de Catalonha
- e. Presentar un plan pilòt d'aplicacion der article 13.2, entà garantir er includiment dera coneishença dera realitat lingüistica, istorica e culturau d'Aran e d'Occitània ena organizacion des estudis dera educacion primària e segondària en Catalonha tota en cors escolar 2020-2021. Aqueth plan pilòt deurà preveir, evidentaments, eth recrutament de professors competents ena matèria en qüestion o era formacion intensiva deth professorat ja existent.
- f. Garantir qu'era Corporacion Catalana de Mejans Audiovisuaus aufrisca un minimau de 15 ores setmanaus de programacion radiofonica e televisiva (distintaments) en occitan entà Catalonha tota, damb ua aufèrta variada de programacion infantila, juvenila, de divertiment, d'actualitat e de notícies, en tot hèr especiau enfasi ena programacion de contenguts divulgatius entà explicar era realitat aranesa —e er occitan— en Catalonha. Ath delà, deurà garantir, cossent damb er article 19.1, era collaboracion damb es mejans de comunicacion en occitan de dehòra de Catalonha.
- g. Garantir eth dret d'aprèner era lengua occitana a trauès de còrsi de lengua presenciau en quin punt geografic que sigue deth país, e tanben per via telematica a trauès de còrsi de lengua occitana en linha gratuïts, comparables ara plataforma Parla.cat.
- h. Establir mecanismes de quòta minimau de programacion culturau en lengua occitana enes concòrsi, hestivaus e eveniments culturaus en generau subvencionadi pera Generalitat de Catalonha (musica, teatre, literatura...).
- i. Garantir era incorporacion des estudis filologics der occitan enes universitats catalanes, plan mès que mès enes universitats deth cap-lòc de Catalonha.
- j. Velhar pera projeccion exteriora dera lengua e dera cultura occitana, e tanben pera realitat politica d'Aran. Egauments, a d'aufrir ath Conselh Generau d'Aran era participacion dirècta en aqueri espacis e organismes de cooperacion internacionau o transfrontalièra a on era Generalitat ja dispòse de participacion.

Tresau blòc de mesures qu'era Generalitat de Catalonha aurie d'emprèner:

- a. Auer hèt efectiu eth dret d'ua aufèrta completa e pròpria (minimau d'un canau de television e d'ua emissora de ràdio) de radiofusion e television en lengua occitana entà Aran e entà tot eth Principat de Catalonha.
- b. Garantir era aplicacion totau der article 13.2, entà includir era coneishença dera realitat lingüistica, istorica e culturau d'Aran e d'Occitània ena organizacion des estudis dera educacion primària e segondària en Catalonha ath long deth cors escolar 2020-2021.
- c. Auer garantit entièraments qu'absoludaments totes es comunicacions de quina administracion que sigue, institucion o entèrpresa publica de Catalonha, retolacions de bastisses e/o equipaments publics, documents e discorsi oficiaus, que siguen en catalan e castelhan, siguen tanben en occitan.

ER OCCITAN ENA FUTURA REPUBLICA

Ena Republica que desire ua partida considerabla des ciutadans de Catalonha aurà d'èster de mairitz binacionau, s'òm non vò reproduir es madeishi defaults dera monarquia espanhòla. Er article 1 dera Lei d'Aran, aprovada peth Parlament de Catalonha en 2015, definís Aran coma ua "realitat nacionau occitana". Qu'Aran sigue ua "realitat nacionau occitana", vò díder qu'eth territòri dera naua Republica compdarà damb dues realitats nacionaus, pròches e bessoes, mès diferentes. E se laguens eth madeish territòri i trapam dues realitat nacionaus diferentes, era naua Republica ac deurà tier en compde, a compdar dera sua genèsi. Eth nau Estat, donques, pivotarà sus dus trocets de nacions: un tròç important, per ben que non complèt, dera nacion catalana; e un trocet petit, per ben qu'important, dera nacion occitana (Aran).

Er assemblatge d'Aran en aquera naua realitat institucionau deurà èster definit de manèra acordada per consensus pes dus costats, eth catalan e er occitan (Aran). Articular aguesta mairitz binacionau ei essenciau pr'amor qu'aurà conseqüències dirèctes ena estructura dera Republica.

En un context de Republica de tipe confederau, er estat confederat d'Aran deurà disposar dera sua pròpria Carta Magna a on s'establirà, entre d'auti ahèrs, era sua lengua d'estat, qu'eth CAÒC compren que solament pòt èster er occitan.

Atanben, era Constitucion dera Republica Confederau de Catalonha e Aran aurà d'establir eth catalan e er occitan lengües dera Confederacion, en egalitat de condicions en toti es estaments confederaus, sense qu'aquerò exclusísque era possibilitat d'arreconéisher drets lingüistics as locutors d'aites lengües.

Atau, es lengües d'usatge des poders publics, des institucions, des organismes, des administracions confederaus, auràn d'èster er occitan e eth catalan, de manèra parièra. Açò vò díder, plan segur, que documents oficiaus dera Confederacion coma passapòrt, document d'identitat, moneda, constitucion, eca., auràn d'èster en catalan e en occitan entà tota era Confederacion. Tanben vò díder qu'auràn d'èster es lengües d'usatge deth Parlament, deth Govèrn e des mejans de comunicacion publics dera Confederacion.

Dera madeisha manèra, serà sufisent entà obtier era nacionalitat dera naua Republica, d'acreditar er arraitzament per competència lingüistica en lengua catalana o ben en lengua occitana indistintament, en moment dera sollicitacion.

Fin finau, era Constitucion confederau determinarà qu'era Confederacion deu velhar entath respècte e era co-neishença recipròcs entre es dues lengües e cultures dera Republica, a trauès, per exemple, de politiques educati-ves, culturaus e lingüistics.

GUILLEM SEVILLA

CONCLUSIONS

Es politiquas publicas de foment, emparament e promocion dera lengua e cultura occitana en Catalonha son, cèrtaments, politiquas de foment, emparament e promocion dera lengua e cultura des ciutadans d'Aran. Totun, non calerie conceber-les atau, tot simplaments, ne calerie quèir ena error de considerar qu'es solets beneficiaris d'aqueres politiquas son es ciutadans aranesi.

Es politiquas de foment, emparament e promocion dera lengua e cultura occitana en Catalonha, son politiquas que, de hèt, beneficien dirèctaments tota era societat catalana, pr'amor qu'actuen de miralh e de termomètre des nivèus de tolerància e respècte dera societat catalana devèrs es minoritats istoriques culturaus. Aqueres politiquas, donques, hèn d'antidòt contra es fonamentalismes culturaus e es visions lingüisticaments e nacionauments exclusiues e fomenten ua societat mès dubèrta e permeabla.

Es politiquas de foment, emparament e promocion dera lengua e cultura occitana en Catalonha, son, tanben, ua oportunitat entà daurir naui mercats culturaus entà toti es ciutadans de Catalonha. Son, donques, un investiment, que pòt aportar benefcis individuaus e collectius.

Es politiquas de foment, emparament e promocion dera lengua e cultura occitana en Catalonha, son, tanben, era melhora carta de presentacion de Catalonha en mon. Podem èster un cas unic ena Union Europèa —e, quasi unic en mon— de Republica democratica que velhe per emparament, eth foment e era promocion dera sua minoritat istorica culturau.

Ua bona partida des politiquas de foment, emparament e promocion dera lengua e cultura occitana en Catalonha, son mès simboliques que laborioses. Bères ues des mès visibles, de hèt, poderien èster aplicades de manèra immediata sense produsir cap de còst addicionau o insurmontable entàs poders publics.

Era futura Republica catalana aurà de tier plan en compde, dempús dera sua gestacion, era realitat binacionau de Catalonha, fixada en article 1 dera Lei d'Aran de 2015. En aguest sens, credem qu'era melhora manèra de garantir ues politiquas de foment, emparament e promocion dera lengua e cultura occitana en Catalonha ara nautor d'un estat modèrne coma eth que volem era majoritat des catalans, ei constituïr ua Republica Confederau damb dus estats liuraments associadi, Catalonha e Aran. Aquera Republica Confederau aurie d'establir eth catalan e er occitan lengües dera Republica en egalitat.

